

LOVE
FOR
BØNDERNES MEIERI ^{A/L}

PRODUKSJONSAVDELING
ULVUNDEID MEIERI

HJ. BARMANS TRYKKERI, KRISTIANSUND N.

BØNDERNES MEIERI ^{A/L}
KRISTIANSUND
PRODUKSJONSAVDELING: ULVUNDEID MEIERI

LOVE

FOR

BØNDERNES MEIERI ^{A/L}

LOV FOR BØNDERNES MEIERIS KREDITLAG
VEDTAT 19. APRIL 1920

REGLER FOR MELKING OG MELKEBEHANDLING
REGLER FOR MERKING OG FORSENDELSE AV MELKESPAND
REGLER FOR RENHOLD AV MELKESPAND OG ANDRE MELKEKOPPER

REGLER FOR FORINGEN

REGLER FOR RENHOLD AV KJØR OG FJØS

VEDTAT I STYREMØTE
5TE MARS 1923

Bøndernes Meieri
(Aktieselskap)

Oprettet 10 desember 1912

Igangsat 1 mai 1913

Aktiekapital kr. 40,000.00

Utvidet 23. april 1913 til „ 70,000.00

Omdannet

til andelslag 19. april 1920

Andelskapital ca. Kr. 350,000,00

Det første styre, valgt ^{10/12} 1912

M. J. Strand, Bremsnes

T. Pedersen, Kr.sund

Ole J. Løvø, Kaarvaag

Kr. Høgset, Gjemnes

Edv. Gjerstad, Halse

LOVE FOR BØNDERNES MEIERI ^{A/L}

Andelslagets formål:

§ 1.

Bøndernes meieri er et andelslag med begrenset ansvar, som har til formål å omsette sine leverandørers melk på beste måte, samt å forsyne Kristiansund med gode og friske varer.

Andelskapitalen.

§ 2.

Andelskapitalen er bevegelig, likeså andelseiernes antal kan skifte. Hver andel er sat til kr. 100 — et hundrede kroner. — Melkeleverandørene må tegne minst en andel for hver melkeku, som de med rimelig drift føder på sin gård — kårkjør unntat. Ingen andelseier er dog pliktig å tegne mere enn 30 andeler.

Hvert 5 år kan etter styrets bestemmelse foretages revisjon av antallet av de tegnede andele i forhold til antal melkekjør. Så fremt større avvikelser i dette forhold har fundet sted skal det bringes i lovlig orden.

§ 3.

Andelskapitalen skal anvendes til grunn, hus, inventar og annet nødvendig utstyr for meieridriften. Hvad der dertil trenges utover andelskapitalen tilveiebringes ved lån. Som sikkerhet herfor stilles lagets eiendomme. Ingen andelseier kan for egen regning pantsette sine andele i meieriet.

§ 4.

Andelseierne skaffer andelskapitalen ved å danne et kreditlag, som under solidarisk ansvar for lagets medlemmer optar det dertil nødvendige lån. Bestemmelserne i kreditlagets love er bindende for samtlige andelseiere.

Andelene innbetales til meieriet efter styrets bestemmelse, dog senest 2 måneder efter at andelslaget er stiftet. Medlemmer, som inntreer senere må innbetale kontant det for de øvrige

andelseiere på vedkommende tidspunkt forfaldne og innbetalte andelsbeløp. Innbetaling av det resterende andelsbeløp foregår etter styrets nærmere bestemmelse. Nye medlemmer betaler desuten en inntredelsesavgift, som tilfalder reservefondet og som for hvert år fastsettes av årsmøtet.

§ 5.

Det gjennom kreditlaget optagne lån skal avdrages med kr. 10 — ti kroner — pr. andel, pr. år.

Hvad der trenges til avdrag holder meieriet igjen av andelseiernes melkepenge og innbetaler avdragene til kreditlaget eller direkte til den bank, hvor kreditlaget har optat lån. Hos de andelseiere, som ikke leverer melk til meieriet, må kreditlaget selv innkreve avdragene. Meieriets styre fastsetter tiden for avdragenes innbetaling.

§ 6.

Meieriet svarer rente for den del av andelskapitalen, som til enhver tid gjenstår uinnfridd av andelseierne. Aarsmøtet kan etter styrets innstilling bestemme, at også den øvrige andelskapital skal forrentes.

§ 7.

For innbetalte avdrag av andelskapitalen skal utstedes forskuts kvitteringer. Andelsbrevene, som skal lyde på navn, utstedes til eierne når vedkommende har betalt sin tegnede kapital.

Andelseiernes plikter og rettigheter.

§ 8.

Enhver andelseier har ret og plikt å levere til meieriet al den melk, han produserer, og som ikke forbrukes i hans egen husholdning. Dog er salg til egne arbeidere, naboer til husholdningsbruk, innlosjerende og reisende tillatt. Salg til steder, som ikke tar sin melkeforsyning fra meieriet, kan på ansøking herom innvilges av styret, når det [sjønnes at sådant salg er av økonomisk betydning for vedkommende leverandør, og styret finner tilstrekkelig grunn for salget.

§ 9.

Andelene skal såvitt mulig følge gården. Styret kan dog samtykke i at de overdrages andre enn gårdens nye eier. Enhver andelsoverdragelse meldes til styret, såvel av overdrageren som av erhververen og innføres i andelsprotokollen.

§ 10.

Ingen andelseier kan gjøre krav på å bli utmeldt av andelslaget, før der er gått 10 år fra vedtagelsen av disse ståtuter. Såfremt han før den tid selger eller overdrar sin gård til ny eier fastsetter styret vilkårene for uttredelse. Senere kan ansøking om utmeldelse sennes styret mindst 6 mdr. før utmeldelsen ønskes. Utmeldt andelseier må levere andelsbrevet tilbake til meieriet, og kan ikke kreve innbetalt andelskapital tilbakebetalt. Styret kan dog etter andragende derom beslutte lempninger i disse bestemmelser.

Uttråt andelseier har tapt sin eiendomsret i lagets formue og fonds.

§ 11.

Melken skal leveres til den tid styret bestemmer. Enhver leverandør er forpliktet til å levere en god, frisk og uforfalsket melk. Melk fra nybære kjøer de første 4 dage etter kalvingen, eller fra syke dyr, eller fra gårde, hvor der hersker smitsom sykdom skal leverandørene holde tilbake fra meieriet. Forøvrigt har enhver leverandør å følge de regler, som styret bestemmer for levering av melk, og unnerkaste sig kontrol til ubestemte tider.

§ 12.

Overtredelse av meieriets love eller gjeldende forskrifter medfører etter styrets nærmere bestemmelse tap av leveringsret i kortere eller lengere tid, tap av årsutbytte, erstatningsplikt for mulig forvoldt skade eller fradømmelse av eiendomsret i meieriet, hvilken sidste bestemmelse dog kun sker etter årsmøtets beslutning. Sådant fradømmelse av eiendomsret i meieriet har til følge, at vedkommende andelseiers mulige andelsgjeld forfaller til betaling.

§ 13.

Ethvert medlem av laget er forpliktet til å motta å utføre de hverv, han av årsmøtet velges til. Dog kan han efter endt funksjonstid unnslå sig i likeså lang tid som han har fungeret.

§ 14.

Opstår der tvist mellem andelslaget og nogen andelseier, og denne ikke vil finne sig i styrets avgjørelse, skal tvisten avgjøres av en vollgiftsret på 3 medlemmer, som sammensettes således:

Sorenskriveren opnevner 4 vollgiftsmenn og 4 varamenn. Av vollgiftsmennene og varamennene har partene ret til hver å utskytte en. Derefter opnevner sorenskriveren det 3die medlem av vollgiftsretten. Denne fatter samtidig med kjendelsens avgivelse bestemmelse om fordelingen av de med vollgiftsretten forbundne utgifter. Vollgiftsrettens avgjørelse kan ikke appelleres til andre retter.

Andelslagets styring:

§ 15.

Den øverste og avgjørende myndighet ligger hos andelseierne samlet til lovligt møte. Sådant møte sammenkalles av styrets formann med 14 dages varsel i mindst 2 av byens aviser. I innkaldelsen skal de saker nevnes, som skal behandles på møtet.

§ 16.

Det årlige andelseiermøte (årsmøtet) holdes hvert år innen mitten av april. På dette møte skal forelegges:

1. Årsmelding fra styret.
 2. Regnskap for sidste driftsår.
 3. Forslag fra styret om anvendelse av muligt overskut.
 4. Forslag fra styret om lovforandring.
 5. Forslag fra andelseiere. Slike forslag må vere innlevert til styret 1 måned før andelseiermøtet.
 6. Valg av styre med varamenn, revisorer og decisorer og bestemme disses samt styrets løn.
 7. Fastsettelse av den i § 4 foreskrevne inntredelsesavgift.
- Ekstra andelseiermøte sammenkalles når styret finner det

nødvendig eller når $\frac{1}{4}$ av andelseierne krever det. Alle beslutninger unntaken lovforandringer og beslutning om lagets oppløsning avgjøres ved almindelig flertal. Hver andelseier har én stemme. I tilfelde stemmelikhet er formannens stemme avgjørende.

§ 17.

Styret skal bestå av 5 medlemmer, der ved valget søkes fordelt efter de lokale forhold. Styret velger av sin midte en formann og en varaformann. Formannen sammenkaller styremøtene og leder disses forhandlinger, hvorover der føres protokoll. Styret er beslutningsdygtig, naar 3 medlemmer, hvoriblandt formann eller varaformann er tilstede. Av styret utgår hvert år 2 og 3 — første år 2 efter lodtrekning.

§ 18.

Styrets formann forplikter laget med sin unnerskrift.

Styret har i enhver henseende å vareta meieriets tarv. Det har:

1. Å ansette og avskedige den ansvarshavende driftsbestyrer, og bestemme dennes løn.
2. Å godkjenne den av kassereren stillede kassagaranti og bestemme dennes størrelse.
3. Efter driftsbestyrerens innstilling å anta og avskedige det øvrige personale og bestemme disses løn.
4. Å utferdige arbeidsregler for driftsbestyreren og det øvrige personale.
5. Å ha tilsyn med lagets eiendomme og påse at driften foregår på en forsvarlig måte, og at regnskapene til enhver tid holdes i orden.
6. Sammen med driftsbestyreren bestemme den månedlige melkepris.
7. Å ordne melketransporten til meieriet efter samråd med leverandørene.

Regnskap.

§ 19.

Regnskapet følger kalenderåret. Det skal være avsluttet innen mitten av mars.

§ 20.

For den leverte melk gis månedlig avregning efter en av styret og driftsbestyreren fastsat pris, som ikke skal være større, enn at man er sikker på tilstrekkelig overskut til driftsutgifter. Utbetalingen av melk sker med en måneds henstand.

§ 21.

Revisjonen skal påse, at regnskapet føres på forretningsmæssig og betryggende måte, og til ubestemte tider, mindst en gang hver måned foreta kassaeftersyn, som innføres i revisjonsboken.

Regnskapet skal være revidert og decidert innen utgangen av februar.

Lovforandringer og lagets oppløsning.

§ 22.

Forandring av disse love må for å bli gjeldende vedtaks med $\frac{3}{4}$ av de fremmøtte andelseieres stemmer.

§ 23.

Beslutning om lagets oppløsning kan vedtas med $\frac{3}{4}$ flertal, når $\frac{2}{3}$ av andelseierne er tilstede. Er så mange ikke fremmøtt kan beslutningen bli gyldig, når den på et senere møte vedtas med $\frac{2}{3}$ av de møtendes stemmer. Besluttet laget oppløst, realiseres dets eiendele, og halvparten av den mulige gjenværende formue fordeles på andelseierne i forhold til deres melkelevering i sidste 5 år. Den anden halvpart disponeres på den måte andelseiermøtet bestemmer.

LOV FOR BØNDERNES MEIERI'S KREDITLAG

§ 1.

Bøndernes meieri's kreditlag har til formål at skaffe den kapital som trænges til indbetaling av de andeler som kreditlagets medlemmer har tegnet i *Bøndernes meieri*, Kristiansund N. Medlemmerne er solidarisk ansvarlig for denne kapital, men har utover det intet ansvar.

§ 2.

Medlem i laget blir alle andelseiere i *Bøndernes meieri*, Kristiansund N., når de skriver under det garantidokument, som styret opsætter i lagets navn og desponeres i bank.

§ 3.

Ingen kan gå ut av laget, før alle andeler er indbetalt, og alle lån som kreditlaget har optat er indfridd.

§ 4.

Kreditlaget ledes av et styre på 3 mand, valgt av årsmøtet. Styret vælger selv formand og varaformand. Styremedlemmerne står i 2 år. Hvert år utgår 1 og 2, første gang ved lodtrækning. For styret vælges hvert år 2 varamænd.

§ 5.

Styret skal:

- a) Opta de lån som trænges.
- b) Påse at lånene blir forrentet og medlemmernes avdrag indbetalt overensstemmende med *Bøndernes meieri* love.
- c) Føre det nødvendige regnskap og ellers vareta lagets interesser, overensstemmende med lovene og de vedtak årsmøtet gjør.

For at styret skal være beslutningsdygtig må alle 3 medlemmer være tilstede eller så mange varamænd at styret er fuldtallig.

§ 6.

Årsmøte skal holdes hvert år inden utgangen av april. På årsmøtet skal behandles:

1. Styrets årsberetning.
2. Regnskap for sidste regnskapsår.
3. Valg på styre med varamand og 2 revisorer.
4. Andre saker som forebringes av styret eller medlemmerne av laget

Andre medlemsmøter skal holdes så ofte styret eller $\frac{1}{4}$ av medlemmerne ønsker det.

På medlemsmøte har hvert medlem en stemme, og alle saker blir avgjort ved almindelig stemmeflertal. I tilfælde stemmelighet gjør formandens stemme utslaget.

§ 7.

Medlemmerne får ikke andelsbrevene utlevert, før andelsbeløpene er fuldt indbetalt. Kreditlaget har garanti i andelsbrevene til dette er gjort.

Dersom avdragene med mulig rente ikke er indbetalt senest 3 måneder efter den frist styret har fastsat, skal beløpene indrives retslig.

Dersom andelene med mulig rente ikke er indbetalt 1 år efter at sidste termin forfalder, tilfalder andelsbrevene kreditlaget, som for at holde sig skadesløs kan sælge andelsbrevene til andre.

§ 8.

Når andelene er indbetalt og alle lån som kreditlaget har optat til formålet er betalt, skal kreditlaget opløses på det første almindelige årsmøte, og medlemmerne er da fri sit garantiansvar,

§ 9.

Tap eller overskud som måtte opstå, deles mellem medlemmerne i kreditlaget efter antallet av de andeler hvert medlem har.

REGLER FOR MELKING OG MELKEBEHANDLING

1. Melking og behandling av melken skal utføres med apsolut gjennomført renslighet.
2. De personer som steller med melken må være friske

og renvaskede — og ha rene klær — først og fremst

B u d e i e n,

hun skal vaske sine hender før melkingen av hver enkelt ko.

Under melkingen skal hun være iført rent forklæde, der helt dækker de øvrige klær.

3. I Fjøset eller i praktisk nærhet skal forefindes vaskefat

til bruk for budeien, rikelig vaskevand, såpe, der ikke må være parfumert eller medicinsk, samt ren håndduk.

4. Melkingen skal foregå med lett, tør hånd

og som „nævemelking“ ikke som „strippemelking“. Hver ko skal melkes grundig ut.

5. **Såsnart en ko er melket bringes melken ut av fjøset**

og siles i kjølespandene. For dette øiemed bør der være indrettet et luftig, rent og støvfrit rum i fjøsets nærhet.

6. **På steder hvor melkebåten anløper straks efter morgenmelkingen, og båten påregnes å være i byen i løpet av 2 a 3 timer,**

bør morgenmelken sendes som varm nysilt i et spand for sig, der for sorteringens skyld bør være særskilt merket.

7. På de steder, hvor ovenstående forutsetninger ikke er tilstede

skal melken efter melkingen øieblikkelig bringes i avkjøling og avkjøles hurtig og skarpt.

Sådan behandlet bør samme dags morgenmelk sendes meieriet — eller hvor dette ikke kan la sig gjøre — melk fra dagen forut.

8. Varm melk må aldrig blandes med avkjølet melk.

9. **Sur og dårlig behandlet melk blir returnert.**

Melk der er ældre end 24 timer mot-takes ikke av meieriet.

Sådan melk er — særlig i sommervarmen — uskikket, såvel til salg som forædling. Den gir også misvisende resultater ved uttakning av fettprøve, idet fløteavsetningen er så langt frem-skreden, at den fettrike del vanskelig blander sig.

10. Melken må sendes så hurtig som mulig efter melkingen og

under alle omstendigheter så ofte som skibsleilighet tillater.

11. **Avkjøling av melken bør foregå i en cementbeholder med vand og is eller sne.**

I nødsfald kan benyttes bare vand, som ikke bør være over 5 ° c. og ved springvandsledning e. lign. stadig cirkulerer gjennom beholderen, som for rengjøringens skyld må kunne tømmes ved ventil i bunden.

Stillestående vand må ikke benyttes til avkjøling,

uten med tilsetning av is eller sne, da vandet ellers vil opvarmes av melken og omgi denne med et varmt, isolerende lag.

Vandstanden må reguleres slik at vandet står 5—10 cm over den i spandet værende melk. Avkjølingsspandene bør ikke være over 20 cm. i tvermål. I løpet av de første 2 timer efter at melken er bragt i avkjøling, bør den omrøres 3 a 4 gange, idet dette beforder avkjølingen.

Kjølekummene må ikke anbringes slik at melken forurenses,

eller sådan at flomvand fra vei, veigrøft, kloak eller andet urent vand blander sig med kjølevandet.

Det skal på det kraftigste indskjærpes at kjølekummen må tildækkes eller omgis av et tak eller hus,

der må kunne avlåsés, og være av sadant materiale, at uvedkommende personer og utøi ikke kan komme til.

**REGLER FOR MERKING
OG FORSENDELSE AV MELKESPAND.**

1. **Leverandørens navn, nummer og avsendelsessted anbringes på spandets bryst med greie og synbare typer.** Særlig bør

Nummeret

være greit så feillæsning ved mottagelsen kan undgås, samt avsendelsesstedets navn, så kjørere

og skibsmandskaper let kan se, hvor spandet hører hjemme og feil ved returneringen undgås. For å sikre mot at spandet kan komme helt bort og beholdes på uærlig vis, må navn, nummer og avsendelsessted helst stemples i selve spandet. Der advares mot å bruke navneplater der er loddet fast, idet man har eksempler på at disse i uærlig hensigt er revet av. Likeledes må — av samme grund — ikke brukes merkelapper av trær eller pap.

2. **For kontrollens skyld skal hver melkeforsendelse ledsages av en følgeseddel,**

der tydelig angir det avsendte antal spand og liter, samt avsenderes navn og nummer. Avsendes flere spand fra en leverandør samtidig skal allikevel

kun en seddel anvendes.

Seddelen stikkes ned ved siden av låket, med den ene ende, hvorpå meieriets adresse er påført, stikkende op.

3. I tilfælde melken måles eller veies før avsendelsen, **må der absolut brukes nyjusterte og helt pålitelige måle- eller veieredskaper.** Skjønsmessige opgaver må ikke anføres på følgeseddelen.

Anvendelse av ujusterte målespand er ulovlig,

likesom måling med 1 og 2 liters mål — av større kvantaer — som oftest blir mere eller mindre feil. Det samme gjælder også de ofte anvendte målepinder. Ved angivelse av det avsendte melkekvantum må dette reduceres så meget, at svind, pågrund av vedhængning og rester i veie eller målespand, samt avkjølings og transportspand, er udelukket. Feil angivelse av kvantum på følgesedlen må undgås, idet det bevirker forsinkelse og avbrytelse i innveilingen på meieriet, som itilfælde uoverensstemmelse sørger for bevidnelse.

4. På steder, hvor melken må kjøres længere vei til stoppestedet må spandene ved presenninger **beskyttes — om sommeren mot sol og veistøv og om vinteren mot frysning.**

Melkespandene må ikke henstå på avsendelsesstedets kai eller anden samleplass, uten ansvarlig tilsyn av leverandør, ekspeditør eller ruteselskap.

5. Forurenses et større eller mindre kvanta melk, pågrund av iblanding av urenslig melk fra en leverandør, slik at melken ikke kan anvendes, **kan vedkommende leverandør tilpliktes å erstatte hele det forurenede melkekvantum.**

REGLER FOR RENHOLD AV MELKESPAND OG ANDRE MELKEKOPPER

1. **De returnerte transportspand må hurtigst mulig avhentes fra stoppestedet, samt vaskes og utluftes,** idet disse, selv om de er spylet og dampet på meieriet, ikke egner sig til påfyldning av melk, efter at de under returneringen har stått tæt tillukket.

Til Vaskingen må brukes kokende soda eller kalkvand og ren børste.

Efterpå skylles med rent vand og spandet henettes til lufting i frisk luft. Før det atter tas i bruk må det pånytt skylles i rent vand.

2. **På samme måte rengjøres også sil og alle andre kopper og redskaper,** som kommer i berøring med melken.
3. **Vaskekluter og silekluter må ikke benyttes.**

4. **Spand, der er rustne indvendig må ikke anvendes**
til opbevaring eller transport av melk.

REGLER FOR FORINGEN

1. **Al forbehandling og foring skal foregå med størst mulig renslighet.**
Alt stråfor rystes godt om, før det bringes ind i fjøset.
2. **Der må sørges for at foret ikke er for ensidig sammensat.**
Ved siden av stråforet bør brukes næpe eller andet saftig for, samt eggehviterikt kraftfor. Særlig må det sidste ikke mangle, hvis der i foringen brukes større mengder av næper og lignende forstoffer. Av næper o. l. må ikke brukes så meget at dyrene får mavesyke. Krybber og forkopper må daglig rengjøres.
3. Under forutsetning av at der brukes normalt kvantum stråfor og vegetabilsk kraftfor, (havremel, rugavfald, bomuldsfrømel e. l.,) kan der i forblandingen brukes

allerhøist 2 à 3 stk. almindelig storsild pr. dag og dyr,
efter dyrets størrelse og ydeevne.

4. Hvis der i kraftforblandingen brukes sildemel, hvalkjøtmel eller levermel, må den nevnte sildemengde minskes i forhold hertil.
 5. **Saltet sild skal overskjæres og lægges i vand 1 døgn før bruken.**
Silden skylles og renses godt. Skyllervandet slås væk.
 6. **Umiddelbart før melkingen må ikke fores med sild, fiskeavfald, næpe eller andre sterkt luktende forstoffer**
som heller ikke må opbevares eller utvandes i fjøset eller i nærheten av melkens opbevaringsted.
Der må ikke fores med forstoffer der er bedervet, eller sild og fiskeavfald, der lukter og smaker harskt.
 7. Forrender og kopper der brukes til foringen må grundig rengjøres. Luktende forsorter må ikke henligge i forrenden.
 8. **Der må sørges for at kjørene til enhver tid får friskt og godt drikkevand.**
-

REGLER FOR RENHOLD AV KJØR OG FJØS

1. **Dyrene må holdes godt rene ved hjelp av kost og skrape.**
Der må ikke findes lortklagger på lårene og op- over siderne på dyrene.
2. **Er der gjødsel på juret skal dette renvaskes og tørres**
godt av med grov, ren klut — før melkingen. Er juret tørt skal det før melkingen gnides godt av med en ren, grov, tør klut.
3. **Den daglige puss av dyrene bør helst foregå efter melkingen**
eller i god tid før denne.
4. **Fjøset bør vaskes rundt og kalkes hver høst eller vår,**
og ellers må der også sørges for godt renhold av det. Det bør alltid før melkingen foretas god utluftning av fjøset selv i koldt veir.
5. **I Fjøset må ikke findes sterkt luk-
tende og gjærende kalve- eller gri-
sebinger,**

eller andre gjødselansamlinger. Gjødselen skal efter feiingen øieblikkelig føres ut av fjøset.

6. **I båser og gjødselrender skal dag-
lig anvendes rikelig strøelse,**
bestående enten av ren sagflis, eller torvstrø, der skal fjernes og fornyes mindst en gang daglig.
-

Kristiansunds dyrebeskyttelsesforening.

Siden Gud har sat mennesket til herre over naturen, idet han sa, at det skulde herske over havets fiske og himmelens fugle, saa vil han vist ogsaa engang kreve det til regnskap for hvorledes det benytter sin makt.

Husk derfor du kjære dyreeier **altid** aa vær god mot dyrene, da disse føler smerte akkurat som du.

Kristiansund 22. mars 1923.

Fru Offenbergs.
p. t. formand.